

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

СРЕДА, 27. мај 2026.

11.00 часова / Такмичарска селекција
ОКРУГЛИ СТО: ГОСПА НОЛА

12.00 часова (након Округлог стола критике) / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“
ДАНИ КЊИГЕ
Промоција позоришних издања

Душан Матејић, Ка уметности глуме, Стеријино позорје, Нови Сад, 2026.
Учествују: Ружа Перуновић и Душан Матејић

Милан Новаковић, Глумац и комично, Стеријино позорје, Нови Сад, 2025.
Учествују: Саша Синђелић и Милан Новаковић

„Сцена“, часопис за позоришну уметност
Нове бројеве часописа представиће чланови редакције

19.30 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Јован Ђорђевић“
ЂИРИЛИЦА ТЕАТАР
Отварање изложбе плаката Дејана Петровића

20.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“
ТАКМИЧАРСКА СЕЛЕКЦИЈА

ГОСПОЂА МИНИСТАРКА
Словенско народно гледалиште Марибор (Словенија)

Режија: ВЕЉКО МИЋУНОВИЋ
Превод и лектура: МОЈЦА МАРИЧ
Драматург: СЛОБОДАН ОБРАДОВИЋ
Сценографија: ЗОРАНА ПЕТРОВ
Костимографија: ЛЕО КУЛАШ
Композиторка: НЕВЕНА ГЛУШИЦА
Асистенткиња лекторке: ХАНА ПОДЈЕД
Дизајн светла: ТОМАЖ БЕЗЈАК

Улоге

Живка: КСЕНИЈА МИШИЧ
Чеда: КРИСТИЈАН ОСТАНЕК
Дара: ЈУЛИЈА КЛАВЖАР
Анка: ГАЈА ФИЛАЧ
Рака: БЛАЖ ДОЛЕНЦ
Ујка Васа: ВОЈКО БЕЛШАК
Пера писар: ЖАН КОПРИВНИК
Нинковић: ПЕТЈА ЛАБОВИЋ
Никарагва: ДАВОР ХЕРГА
Каленић: ВИКТОР ХРВАТИН МЕГЛИЧ
Тетка Савка: ИРЕНА ВАРГА
Даца: МИНЦА ЛОРЕНЦИ
Соја: МИРЈАНА ШАЈИНОВИЋ
Панга: ГОРАЗД ЖИЛАВЕЦ
Трубач: ЈАН МАТИЈА ХОРВАТ
Трубач: МИХА МИР

Представа траје 1 сат и 30 минута

ОТВОРЕНО 71. СТЕРИЈИНО ПОЗОРЈЕ

Представом „Госпа Нола“ по тексту Исидоре Секулић, у режији Соње Петровић и извођењу ансамбла Српског народног позоришта Нови Сад, почело је синоћ у Српском народном позоришту – након церемоније отварања и свечане беседе редитеља, педагога и театролога Светозара Рапајића – 71. Стеријино позорје.

Фестивал, под мотом *Наше приче – Сећања и страдања*, пред публику, по избору селектора, позоришног и филмског глумца и редитеља, донедавно управника Народног позоришта у Београду, Светислава Гонцића, доноси осам представа у такмичарској селекцији. Представе ће извести шест ансамбала из Србије, и по један из Словеније и Босне и Херцеговине – Републике Српске.

Селектор је одабрао да до 3. јуна пред жиријем и публиком буду остварења: ГОСПА НОЛА, текст Исидора Секулић, драматизација Александра Јовановић, режија Соња Петровић, Српско народно позориште Нови Сад; ГОСПОЉА МИНИ-СТАРКА (ГОСПА МИНИСТРИЦА), текст Бранислав Нушић, режија Вељко Мићуновић, Словенско народно гледалиште Марибор (Словенија); ПРОФЕСИОНАЛАЦ, текст и режија Душан Ковачевић, Звездара театар Београд; МОЈЕ ПОЗОРИШТЕ, ауторски пројекат Бориса Лијешевића, Атеље 212 Београд; ЦЕНТРАЛА ЗА ХУМОР, текст Ђорђе Косић, режија Оља Ђорђевић, Народно позориште у Београду; ШИНЕ, текст Милена Марковић, режија Милан Нешковић, Народно позориште Републике Српске Бања Лука (Босна и Херцеговина – Република Српска); ЗАШТО СЕ СМЕЈЕ?, ауторски пројекат Ђорђа Нешовића, Народно позориште Сомбор; БЕЗ БУКЕ ОД ДВА ШЕСТ, текст Софија Димитријевић, режија Тара Митровић, Хартефакт кућа, Београд.

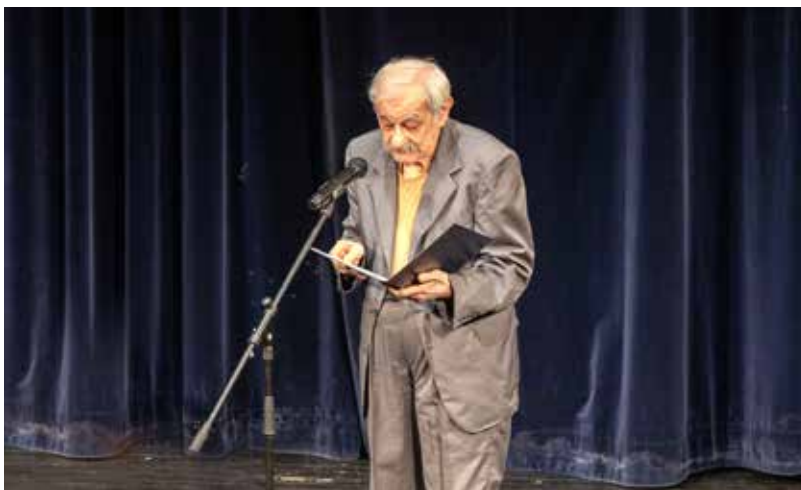

Фото: Ана Илић

Овогодишње Стеријино позорје, у оквиру такмичарског програма, чиниће смотра националне драме, док ће пратећи програми овогодишњег фестивала бити садржајно богати, али у скраћеном облику. Чиниће их: поставка о 70 година Стеријиног позорја; 18. Тријенале позоришта у фотографској уметности; Изложба „Ћирилица театар“; Дани књиге; Изложба Сцена, маска, костим, лутка... Садржај ће обележити две трибине: Трибина поводом 70. година Стеријиног позорја „Позорје из визуре селектора фестивала“ и трибина „Позориште и криза: искуство деведесетих“.

Позорје младих чиниће јавна читања драма младих аутора. Међународна селекција Кругови и Филмски кругови изостаће из овогодишњег програма Фестивала.

Бранислава Опрановић

18. Међународни тријенале „Позориште у фотографској уметности“

ВРЕМЕНСКИ ТОК ОДЛУЧУЈУЋИХ ТРЕНУТАКА

„Ова изложба је најбољи показатељ колико танано могу да се споје две различите уметности – позориште и фотографија“, речи су директора Стеријиног позорја Мирослава Микија Радоњића на синоћном отварању Изложбе фотографија 18. Међународног тријенала „Позориште у фотографској уметности“, којом је и започело овогодишње Стеријино позорје. Радоњић је том приликом подсетио да и ова изложба спада у значајне дугогодишње пратеће програме Фестивала – одржава се још од 1965. године. Ове године своје радове на изложбу послало је преко 200 аутора из 50 земаља.

Поставку је отворио председник Фотографског клуба Војводина Милован Улићевић:

„Позоришна фотографија је специфични жанр који се бави бележењем тренутака емоције и атмосфере позоришне уметности и има за циљ преношење духа представе, а не само документовање. Крајња улога позоришне фотографије је документација, промоција, маркетинг и уметнички доживљај. Баш та уметничка интерпретација је тема осамнаесте тријеналне међународне изложбе „Позориште у фотографској уметности“, која се одржава у Новом Саду од 1965. године у оквиру Стеријиног позорја, где излажу професионални фотографи запослени у позоришним кућама, али и аматери (љубитељи) који воле позориште и фотографију, па те две љубави спајају. Изложба је такмичарског карактера под покровитељством ФИАП-а и Фото савеза Србије. Позоришни фотографи треба да причају приче о представи и редитељу на најлепши и најбољи могући начин, са наклоношћу, не само фотографисањем кључних тренутака, већ и занимљивим перспективама., портретима глумаца и дешавањима иза сцене и изван представе (драма, опера, балет). При томе нема увек контроле над композицијом. Светло се мора задржати аутентично, без додатног, да би очували редитељеву зами-

Фото: Срђан Дорошки

сао и драмски моменат повезан са светлом, сценографијом и глумачком експресијом. Позоришни фотограф емоције и радњу прати на начин на који фоторепортер прати живот. Ухваћени тренутак времена треба посматрати из најбољег ракурса, који публика увек не види. Зато је фотографов доживљај представе јединствен и оригиналан; у њега уграђује личне емоције и разумевање позоришне уметности.“ – рекао је Улићевић и подсетио на заједничку особину позоришног фотографа и фоторепортера – временски ток „одлучујућих тренутака“ који се линеарно померају са неуједначеном густином у времену. Како у животу тако и у представи. Што боље их позоришни фотограф уочава и представи их на технички одговарајући начин, правећи нови композициони исечак сцене, то ће се они боље покlopити са меморијским исечцима које носи публика са собом. И биће фотографија

ближе катарзи (прочишћењу) коју публика доживљава кроз добру представу. Тај моменат ће осетити и посматрач фотографије кроз композициони и светлосни склад и целовиту ликовност фотографије коју је фотограф уграђујући своју емоцију осетио и приказао – изнео је Улићевић и пренео уверење да је „добра позоришна фотографија синергија емоција у времену глумаца, публике и фотографа, која подстиче посматрача фотографије да осети исту емоцију... Оно што је заједничко фотографу и фоторепортеру су „чињенице и емоције које они преносе, и жеља и једног и другог, позоришног фотографа и фоторепортера, да документарност фотографије остане бесконачно у времену, чији садржај чува сећања на уметничке домете и људе одређеног доба“. ■

Бранислава Опрановић

ТАКМИЧАРСКА СЕЛЕКЦИЈА ГОСПОЋА МИНИСТАРКА

РЕЧ СЕЛЕКТОРА

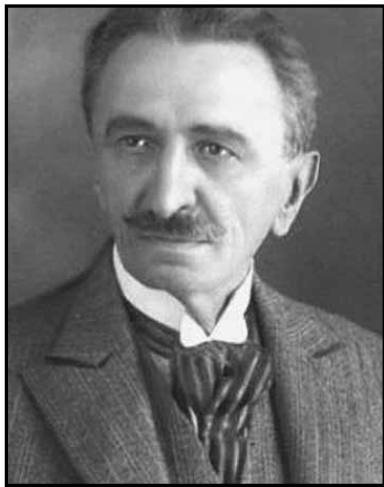
ГОСПОЋА МИНИСТАРКА (ГОСПА МИНИСТРИЦА), текст Бранислав Нушић, режија Вељко Мићуновић, Словенско народно гледалиште Марибор (Словенија)

Скоро век након настанка, у Нушићевој „Министарки“ и даље се јасно препознају илузије, амбиције и жеље појединца да постане неко, без обзира на сопствене способности или интелектуални капацитет.

У овој поставци лик Живке министарке није само предмет исмевања, већ и жртва система и људи који је окружују, редитељски промишљено, избалансирано, кроз сва сценска средства. Представа анализира механизме друштвене структуре, док истовремено потврђује колико брзо човек може да се удаљи од себе, ако му околности понуде могућност власти, престижа и бољег живота. Класик нашег позоришта истражује девијације друштвених норми с почетка двадесетог века, дајући публици могућност да преиспита сопствени мериторни концепт и етичке вредности. Данас, када су те девијације нормално стање друштва, у рукама је редитеља да пронађе прави приступ за великог писца, истражи креативни поступак и кроз живо позориште потврди пишчеву универзалност.

„Госпођа министарка“ тако остаје врло актуелна као комедија о друштвеном статусу, идентитету и вечној људској жељи за припадањем и значајем. ■

Светислав Гонцић

Бранислав Нушић
(рођ. Алкибијад
Нуша; Београд, 1864 –
Београд 1938)

Српски књижевник, комедиограф, новинар, зачетник реторике у Србији, дипломата и фотограф аматер.

Најзначајнији део његовог стваралаштва су позоришна дела, од којих су

најпознатије комедије: *Госпођа министарка*, *Народни посланик*, *Сумњиво лице*, *Ожалошћена породица* и *Покојник*. Осим што је писао за позориште, радио је као драматург или управник у позориштима у Београду, Новом Саду, Скопљу и Сарајеву. У дипломатској служби био је од 1890. до 1900.

Бранислав Нушић је у својим делима овековечио свакодневицу српског друштва у XIX и XX веку, а његове социолошке анализе актуелне су и у XXI веку.

РЕЧ ДРАМАТУРГА

У драматуршком свету Бранислава Нушића смех никада није само смех. Његове комедије су по правилу одраз малог веселја које се витално држи на површини захваљујући заблудама и некој (вечној) људској тежњи да појединац постане нешто више него што заиста јесте (и то по сваку цену). То је окружење које се темељи на потреби да се заборави „своје јуче” и обуче „ново ја”. *Госпођа министарка* Бранислава Нушића једно је од најважнијих дела српске драмске књижевности.

Комедија, која кроз смех разоткрива дубоко укоренење друштвене слабости. Драма, написана 1929. године, изузетно је актуелна јер се бави универзалним темама надмености, дволичности и тежње за друштвеним престижом. У њеном средишту налази се лик Живане Живке Поповић, обичне жене из обичног грађанског миљеа која, након што њен муж постане министар, доживљава брзу и површну трансформацију: од обичне супруге државног чиновника до карикиране представнице „високог друштва”, чији су ставови и гестови вешто уплетени у све слојеве механизма самопреваре. Нушић кроз Живку гради специфичан портрет малограђанке која, под утиском новостеченог статуса, губи додир са реалношћу. Њена опседнутост друштвеним положајем, склоност претварању и потреба да се што више потврди у очима других, постају основни покретач комичности, а истовремено и средство дубоке друштвене критике.

Под хумором се све време открива трагична димензија главне јунакиње – њена лакомислена празнина, помало дирљива несигурност и огроман страх од губитка стеченог статуса. Кроз њен лик Нушић разоткрива менталитет који, суочен са могућношћу поседовања моћи,

ЖИВКА: Умукни, теле! Шта се догодило?

РАКА: Шта? Ништа.

ЖИВКА: Како ништа, кад си разбио нос сину енглеског конзула! Добро, то што си му разбио нос, дешава се, али зашто си му псовао оца?

РАКА: Јер је и он мени.

ЖИВКА: То је немогуће. То је енглески син. Васпитан је да буде учтив још пре него што се родио. А знаш ли ти, изроде, да то није неки комшијин отац, па да га псујеш како ти падне на памет? То је енглески отац!

РАКА: Онда би било најбоље да ти лепо одеш у конзулат у моје име. Реци да их изузетно ценим и поштујем и та јаја...

(Живка телефонира.)

ЖИВКА: Господине Нинковићу, ћао — хтела сам нешто да вас замолим — мој несрећни син Рака је разбио нос сину енглеског конзула и псовао му оца.

РАКА: Спонтано је било.

ЖИВКА: Да ли бисте могли да ми помогнете да се то среди, јер то није ништа озбиљно, то је кафанска размена мишљења...

РАКА: Он је био пијан, ја нисам био трезан.

ЖИВКА: А то што му је псовао оца...

РАКА: У четвртак, у четвртак.

ЖИВКА: ...то је код нас људски обичај. Дobar дан или јебем ти оца — то је исто.

РАКА: Пао ми је шећер.

ЖИВКА: О, хвала вам... Да, вадим бриц за дипломатски кор. Ћао!

(Рака одлази. Улази Чедо.)

заборавља своје порекло и покушава да постане оно што није. Госпођа Поповић је, као и сви остали ликови из њеног окружења, део неког ширег феномена – духа паланке, како га је у свом темељном делу *Философија паланке* (1969) много касније дефинисао Радомир Константиновић. Константиновићева „паланка” не означава само затворену средину, већ и стање духа, ментални свет особе која пристаје на промене, али под условом да се ново односи само на оно што је видљиво споља(...)

Истина о постојању огледала надмености није само фраза. Данашњој надмености више није потребно огледало, јер је транспарентна. Дубоко се зарила у све сфере. Друштвени успон није никакав успон ако није медијски забележен. Интелектуални раст не значи ништа ако га не прати добро напуњен банковни рачун. Политичка моћ ослања се на голу силу, јер иначе нема ни смисла ни моћи. Нушићево упозорење да је духовни пад највећа несрећа која може задесити неки народ, звучи пророчки тачно, али живот у малограђанском привиду нормалности километрима је удаљен од аутентичне слободе.

Слободан Обрадовић

(...) *Госпођа министарка* није комедија о каријеризму, већ комедија о анатомији људске лакоће припадања. Не говоримо о друштвеним слојевима, говоримо о просечности која балансира над провалијом. Нушићев хумор је средство којим се открива стварни парадокс: људи не постају смешни када се промене, људи су смешни када мисле да су се променили на боље. Никога не занима нешто што је дневно-политичко. Људима треба дати палету осећања. Свака нова позиција моћи аутоматски ствара нову жртву. И зато је данас занимљиво посматрати Живку Поповић. Она је комична фигура. И жртва. Учествује у гротескној представи моћи, која је истовремено и њен плен. Окружена је пијавицама, ласкавцима, хијенама и полтронима који се хране њеним успоном – а такође и падом. Подједнако дијаболично.

Вељко Мићуновић (Бар, 1986)

Дипломирао је позоришну режију на Факултету драмских уметности у Београду, у класи професора Егона Савина.

Представе: *Радничка хроника*, *Демократија*, *Кафка Machine*, *Гардеробер*, *Самоубица*, *Неспоразум*, *Ревизор*, *Смрт трговачког*

путника, *Кичма*, *Улову на бубашвабе*, *Урнебесна трагедија*, *Прах*, *Отело*, *Гозба*, *Очеви и оци*.

Режирао је у Народном позоришту у Београду, Београдском драмском позоришту, Југословенском драмском позоришту, Словенском народном гледалишту у Марибору, Српском народном позоришту, Народном позоришту Суботица, Црногорском народном позоришту...

Представе које је режирао гостовале су и награђиване су на више од тридесет фестивала код нас и у иностранству. Међу њима су: Стеријино позорје, Драма фестивал Љубљана, MESS Сарајево, Битеф, Град театар Будва, Југословенски позоришни фестивал Ужице, Фестивал малих сцена Ријека.

Добитник је многих награда за режију: Стеријино позорје, Фестивал Вршачка позоришна јесен, Дани Зорана Радмиловића у Зајечару, Југословенски позоришни фестивал „Без превода” у Ужицу, Позоришно пролеће у Шапцу, Театар фест „Петар Кочић”.

За представу *Радничка хроника* добитник је специјалне Стеријине награде за режију.

Као креатор и редитељ потписује телевизијску серију *Посета*.

ГОСПОЋА МИНИСТАРКА ЈЕ ВЕЧНА

Госпођа министарка ће ускоро имати сто година. Од праизведбе 1929. године, никада није заиста сишла са репертоара. Променило се неколико држава, неколико друштвено-политичких и друштвено-економских система, јако много влада, а она и даље опстаје. „Јер ко зна, данас-сутра могу опет постати министарка. Само да се заборави овај мали скандал и ево мене опет – Ђаос!“ Тврда кожа, брига о себи и воља за преживљавањем услов су људске дуговечности.

Шта је пак потребно за преживљавање драмског текста? Када смо на мариборској сцени гледали ову *Госпођу министарку*, мислили смо слично као и приликом нових поставки Цанкаревих драма и комедија: наравно да је трагично, односно трагикомично, да су људски карактери вечни и непоправљиви, али је још трагичније што су такве и друштвене околности. Сви знамо да је предуслов успона на власт воља за моћи, да власт удара у главу и да јој не недостаје полтрона. Али човек би очекивао да ће се у друштву за сто година променити толико тога да ће конкретни детаљи постати неразумљиви.

Режисер и драматург представе, Вељко Мићуновић и Слободан Обрадовић, заиста су се побринули за адаптацију текста. Понегде су променили редослед, другде су кратили, ту и тамо су посегнули

за технологијом комуникације – несрећна министарка, на пример, данас више не добија и не пише страствену писма, већ СМС поруке. Истовремено, управо свест о томе да је текст адаптиран може заварати гледаоце који оригинал не познају довољно. Када се вечито недорасли министаркин син Рака већ у почетним сценама врати са демонстрација против владе, већина је вероватно помислила да су ствараоци драму пригодно актуелизовали. Али нису – и код Нушића Рака руши владу кад год му породичне прилике то дозвољавају. Такође, прилично је вероватно да је публика видела модернизацију у лику трговинског посредника и „почасног конзула Никарагве“, којег министарка жели за зета. Али не, очигледно су почасни конзули били сумњива категорија још у Нушићево време.

Пошто је адаптиране делове требало изнова превести, и то вероватно током самог процеса припреме, одлука да лекторка представе буде уједно и преводитељка била је разумна. При читању новог превода евидентно је да то није „тотални превод“: понегде задржава изворне реченичне и граматичке конструкције, а ни код преноса метафора и изрека не иде изван граница изворног контекста. С обзиром на то да је у оригиналном тексту свака реплика значењски богато опремљена, текст

на циљаном језику захтевао би мало више инвенције, окретности и сочности. Ипак, када речи чујемо са сцене, немамо већих замерки. Вероватно зато што нам српске формулације нису туђе, а и зато што је текст толико богат да му одузимање понеке нијансе не може судбоносно нашкодити. Наравно, пре свега зато што га глумице и глумци суверено изговарају.

Прва и најважнија је Ксенија Мишић. Ово је предивна улога за њу. Заиста ју је уживање гледати и слушати све време „у ви-

соким обртајима“, стално гласну и ексцесну, али никада преко граница угодности за гледаоца. Њени ближњи, односно они који би то због дела власти желели да постану, добро јој парирају. Најбоље Петја Лабовић као дежурни љубавник Нинковић, али и Блаж Доленц као синчић Рака и Кристијан Останек као нежељени зет Чеда прилично добро носе своје улоге. Као што се већ више пута показало при постављању комедија, нема много глумица и глумаца који би их знали играти.

Ипак, *Госпођа министар-*

ка има тако добру целокупну режијску концепцију и тако прецизно израђен сваки детаљ да је, упркос недостацима, веома добра представа. Читав сценски простор узимају каучи, софе, фотеље. Довољно седишта за све задњице које траже своје место у близини власти. Довољно препрека кроз које морају неспретно да се пробијају, да се пењу преко њих, или да се иза и испод њих скривају. Довољно могућности да никада не знамо где ко чучи, одакле ће доћи и где ће нестати. Прецизном и

живахном сценском саобраћају, уз сценографију, помаже и музика, која неколико пута кулминира у добро отпеваним сонговима (иако, нажалост, са недовољно развојним текстом). Клавир и труба уживо одлично призивају салонски и балкански дух. Костимографија се духовито поиграва мешањем реалистичних и екстравагантних комада. Нова *Госпођа министарка* се одлично уклапа пред изборе, а сигурно ће преживети и смену власти. ■

Петра Видали
(*Вечер*, 29. новембар 2025)

ИНТЕРВЈУ

Бојана Милановић
Једна од Нола у представи „Госпа Нола“

У ПОЗОРИШТУ ДАНАС НАЛАЗИМ СВЕ ВИШЕ НЕМИРА

Разговарала Снежана Милетић

Ако нека будућа генерација, нестрпљива или несклона читању, буде тражила дајдест верзију тога како је изгледала представа „Госпа Нола“, којом је отворено 71. Стеријино позорје, можда би им се она укратко могла препричати насловом „Блиставо и страшно“ једне изузетне глумачке аутобиографије, или пак као невероватан конгломерат онога што представљају Констракта, Воки Костић, Горан Бреговић и Милена Марковић. А, заправо, била је то Исидора Секулић. Тачније – Соња Петровић. Дуго на Позорју није било представе с тако раскошном звучном кулисом која је стварала комплексан емотивни пејзаж у гледаоцу – врло узнемирујући, чији ехо одјекује и кад глумци оду са сцене, јечи из неке тмине, дубоке вртаче у којој је затомљено све оно што се не изговара, а вришти из све снаге у судбинама генерација и генерација жена. Једну од тих судбина, насловну, игра Бојана Милановић, која игра госпа Нолу у једном делу живота те јунакиње. О свеженама које не умеју другачије до да гласно говоре и да се тога не боје, нити стиде, о томе уме ли и она сама тако, те зашто јој је позориште све више немир, говорила је глумица нетом после стеријанског извођења...

Како се глумац осећа после овакве представе, да ли узнемирено као и гледалац?

И ја сам узнемирена, иако то није био циљ ове представе, али тема је таква – тешка. Било је врло изазовно, сурово и страшно бавити се на сцени, на тако огољен начин, овом темом о којој се данас мало говори, говорити као да нема скривања ни у једном сегменту онога о чему се прича. Много људи се поистовећује са овом темом, многи су нам рекли да им је ова представа као терапија, да им значи што говоримо тако како говоримо. Исидора Секулић је све ово написала пре много година, а ре-

дитељкина идеја да споји и упореди Исидорино време – у којем је била осуђивана због свог начина живота – и наше данашње, био је озбиљан глумачки изазов.

Како се ви носите с трансгенерацијским траумама, с тим што добијамо у генима, васпитањем, предрасудама које учитавају у нас, страховима које буде у нама, историјом која је иза нас али стално икрсава и испред нас...

Много сам размишљала и размишљам о томе, радила сам на тим темама, поготово са Соњом Петровић. Важно је преиспитивати се, видети, и стално гледати где

Фото: Ана Илић

смо у том смислу. То је не само значајно него и исцељујуће, иако је тешко и болно заронити у тај материјал.

Фантастичан је начин на који се користе музика и глумачки гласови, звучна кулиса представе је изузетана. Како сте је стварали?

Имали смо музичке пробе са композитором Ненадом Којићем, сонгове је писала драматуршкиња Александра Јовановић, а Соњина је идеја да све то тако изгледа. Музика и звучна кулиса су прича саме за себе колико и употпуњују глумачку игру. На пробама смо се играли, буквално као деца у вртићу, с различитим звечкама, предметима које користимо у свакодневном животу, тражили смо које звукове могу да произведу. На крају смо били јако поносни на то што смо произвели, што је уткано у представу. То је нешто што нисам виђала, бар не у тој мери код нас, а сама никада пре нисам радила тако нешто на сцени.

Можете ли да се сетите неке реализоване женске еманципације, нпр. од Исидориног времена до данас? Има ли игде неке равноправности међу мушкарцима и женама?

Па не... Не постоји... У потпуној мери, не постоји.

Зашто? Да ли су можда погрешни начини борбе?

Како сам се бавила тим темама у представама *Ко је убио Џенис Џоплин*, *Код вечите славине*, те у представи *Певање и ћутање Софке Николић*, о нашој певачици, коју сам радила у Босни, схватила сам да је то минско поље... Да ли се боримо на прави начин? Не знам да ли је до борбе или до приступа, или тако функционише овај свет да ће заувек, на које год начине да се боримо, која год средства да имамо, остати тако...

Да ли је мајчинство данас код нас интимно или политичко питање?

У нашој земљи то је баш комплексно питање. Мајчинство је дефинитивно постало прототип друштвене норме и тренда, и као неко ко још увек није мајка осећам велики притисак тим поводом. Постоји заиста велики притисак да се пошто-пото постане мајком, да се има „своја крв“ – своје дете, а толико је деце која могу бити нечија деца. Разговарали смо током рада на представи с много жена и парова који су имали разна, невероватна искуства, неке

од њихових прича, монолога, ушли су у саму представу. Оно што смо чули од њих је поражавајуће.

Шта налазите у позоришту данас што не налазите у друштву? Је ли позориште и даље простор бар неке слободе?

Свакако да јесте. Налазим још увек неку слободу, позориште јесте место где могу да кажем свој став у односу на тему којом се бавим, а то је врло важно за мислећег глумца који се на прави начин бави позориштем. Иако спадам у ред млађих глумица, данас у позоришту налазим све више немира. Слободе је у позоришту, нажалост, све мање и мање, и све више је глумица који то тешко подносе. Позориште и сцена требало би да су место игре и радости, а заправо све су мање то, што ме узнемирује и плаши. С друге стране, донекле и радује, јер у једном тренутку мора да се промеша крв, па да кренемо мало испочетка.

Шта би вас још занимало у театру, које теме?

Занимљиво ми је документарно позориште, њиме сам се бавила у неким представама, инспирише ме, а тема која је мало обрађена, којом бих се бавила су болести деменције, Алцхајмер конкретно.

Из неког посебног разлога?

То је заступљено у мојој породици, суочавамо се с тим, а не знамо на кога ће бити пренесен тај ген...

Јунакиња коју играте бескомпромисно је искрена, искреност је њен менталитет, она не уме другачије. Истина се данас не цени, није је добро ни изговарати... Како се носите с тим?

Госпа Нола изговара реченицу: „Можда није у ваш адет да се гласно говори оно што јесте, али ја морам, па макар ме задесила и нека несрећа.“ Ја бих волела да сам тако храбра као она, да могу у сваком тренутку то да кажем, али морам признати да се борим да будем тако храбра – нисам до краја, али имам свест о томе у ком правцу треба тежити, и док год имам свест о томе, чини ми се да је добро.

Познајете ли неког тако храброг, ко стално истину збори?

Нажалост, јако је мало таквих људи, али познајем неке који су бескомпромисни, храбри да кажу своје мишљење, поготово у позоришту, где је данас тешко бити храбар, говорити. У такве људе свакако спада редитељка ове представе.

Нека звучи и донкихотовски и банално, али зашто нам је тако тешко говорити онако како јесте?

Видите како се страх увукао у људе, у све. Због свега овога што се у претходних годину дана догађало у нашој земљи, ми почињемо да се ослобођамо тог страха, и наравно да је студентска борба покренула све нас и неописиво сам срећна због тога, али смо исто тако свесни и колико га имамо у себи, и који су то дебели слојеви и нивои, те колико је тешко да се све то разбије. Ми смо затрпани нагомиланим необјашњивим и непотребним страховима. ■

ОКРУГЛИ СТО ГОСПА НОЛА БИТИ МАЈКА

Округлом столу о представи *Госпа Нола* у режији **Соње Петровић** и драматизацији **Александра Јовановић**, према приповеци **Исидоре Секулић** (Српско народно позориште Нови Сад) присуствовале су **Александра Јовановић**, **Јована Ракић**, кореографкиња и сарадница за сценски покрет и глумице **Бојана Милановић**, **Анђела Пећинар** и **Мија Симоновић Аранђеловић**. Округли сто водила је **Дивна Стојанов**.

Разговор о представи започео је освртом **Дивне Стојанов** на саму приповетку Исидоре Секулић и њену драматизацију. Кључни драматуршки и редитељски помак у односу на предлогак јесте увођење лика Мили-

це, савремене жене која пролази кроз борбу са стерилитетом, чиме је успостављен директан паралелизам са ликом Госпа Ноле.

Гласање публике за најбољу представу
ГОСПА НОЛА – 4,53

Ауторка драматизације и драматуршкиња представе **Александра Јовановић** фокусирала се на питање шта данас значи бити мајка, истичући парадокс патријархата у савременом добу, односно притисак друштва и система који жена трпи. Она је направила паралелу са Госпа Нолом као богатом удовицом која усваја децу без великих друштвених последица, док је данас притисак

на жену да се оствари као биолошка мајка већи него икад. Нагласила је да савремена жена у тој борби често остаје сама и без подршке система,

што је ауторски тим истраживао кроз документарни процес током рада на представи. На питање да ли је мајчинство „ствар срца или ствар крви” и да ли је Милица заправо савремена Нола рођена век касније, Јовановићева је одговорила да је приликом рада на класицима кључно избећи њихову романтизацију и не чувати оригинално дело у својеврсном вакууму. Савре-

мена линија у представи намерно није „велелепна”, управо зато што ни тренутак у коме живимо није такав.

Током разговора истакнуто је да у представи постоје четири Ноле које прате њен развојни пут од детињства до позне старости. Глумица **Бојана Милановић** је објаснила како су све четири глумице заједно градиле овај комплексни лик, доносећи га кроз заједничко сценско тумачење. На тезу **Дивне Стојанов** да је Нола у представи донекле лишена женствености и приказана као „жена-мушкарац”, **Милановићева** је нагласила да се Ноли женственост не може одузети. Њена емотивност и рањивост управо су места где се спајају њена

Фото: Срђан Дорошки

Фото: Ана Илић

највећа слабост и највећа снага. Осврнувши се на сцену удаје за Тодора, Милановићева је описала Нолин однос према њему као спој дубоког поштовања, истичући да је њега Нола волела највише колико је могла.

Глумица **Миа Симоновић Аранђеловић** је, говорећи о позиционирању лика Милице као Нолиног пандана, истакла да представу види као приказ два различита женска пута. Нагласила је важност отварања теме вантелесне оплодње у јавном простору и захвалила на редитељској слободи која јој је омогућила да паралелно партиципира у причама о Госпа Ноли.

Глумица **Анђела Пећинар** је анализирао однос Јулице према потомству, наводећи да јој је у раду, поред приповетке Исидоре Секулић, изузетно помогла управо Миличина линија са којом се дубоко повезала. Јуличин лик носи висок степен трауматизације и осећаја кривице, али је паланка пре-

ма њој ипак била заштитнички настројена. Нагласила је контраст који постоји у односу ликова Ноле и Јулице. Нола је у приповеци једина женска фигура вођена рациом, која је од Јулице направила жену и управитељку, док Јулицу води искључиво њена импулсивност.

За разлику од приповетке где Госпа Нола умире у

умору и слабости, у представи она умире у својој стамености и снази. Објашњавајући ову редитељску одлуку, **Александра Јовановић** је истакла чин опроштаја са децом. За Нолу је било кључно да види да су та деца некуд отишла, иако је у себи водила константну борбу да ли као усвојитељка има право на њих.

Сарадница за сценски покрет **Јована Ракић** објаснила је како је телесни аспект представе условљен животом ликова и да је било важно да се њихова тела прилагоде тешком раду који обављају. Указала је и на важност прецизне и јасно кореографисане колективне игре која материјализује колективни лик паланке.

Посебан осврт направљен је на звучну атмосферу и пасторалност представе. Кроз сонгове, инспирисане бећарцем, коментаришу се и неретко вулгаризују судбине ликова, баш онако како то чини и сама паланка.

У оквиру дискусије, **Лука Кеџман** повукао је паралелу између Исидоре Секулић и Петра Кочића, истакавши да је Исидора лик Госпа Ноле конструисала по узору на Кочићеве текстове, нарочито у сцени неузвраћене љубави. Истакао је да Нола у себи носи херцеговачку крв која долази у Бачку, што кулминира сценом њеног загрљаја са Тошом. Према

Фото: Ана Илић

његовим речима, лик Милице артикулише све оно што Нола никада није изговорила о својој потреби за материнством. Кеџман је посебно похвалио решење са четири Ноле (од којих две носе сукње, а две панталоне), чиме је избегнута банална илустрација протока времена, већ је створен уверљив и континуиран глумачки низ,

упутивши посебне похвале глуми Гордане Ђурђевић Димић. Закључио је да представа носи велику симболику, пре свега камен међаш, као и симбол ширења имања, те чести-тао комплетном ансамблу на константној сценској присутности и изванредно осликаној „филозофији паланке”. ■

Владимир Бељић

СТУДЕНТ КРИТИЧАР

Госпа Нола: ПИТАЊЕ КРВИ ИЛИ СРЦА

71. Стеријино позорје отворила је представа *Госпа Нола*, у режији Соње Петровић и драматизацији Александре Јовановић. Представа је рађена према истоименој приповеци Исидоре Секулић, причи о жени која није имала своју децу и зато их је усвајала. Представа је дубоко женска и бави се питањем мајчинства, усвајања деце и женске неплодности.

Основна линија представе је живот Станојле Перчинове, жене која „није само изгледала као мушко, него је и била мушкарац“, али је у суштини њен живот дефинисан мајчинством. Улогу Госпа Ноле тумаче четири глумице (Зоја Пећинар, Бојана Милановић, Марија Чутура и Гордана Ђурђевић Димић), које приказују јунакињу у различитим периодима њеног живота. Међутим, остаје нејасно да ли смена глумица представља одрастање исте особе кроз године или различите аспекте карактера Госпа Ноле.

Током целе представе гледамо како Госпа Нола вуче на леђима огромне џакове (сценографкиња – Марија Калабић, кореографкиња – Јована Ракић), ради тежак физички посао да би обезбедила живот деци коју не може да има, па их зато усваја. Те џакове, које

Фото: Ана Илић

Госпа Нола скупља током младости, када уђе у зрелост почиње да дели. Она даје џак по џак својој деци док јој не остане ништа и тако „одбројава“ своје време у животу – на сцени.

Драматизација поједностављује густу, асоцијативну, богату детаљима приповетку Исидоре Секулић, пуну суптилно и неексплицитно назначених догађаја, и чини причу на сцени линеарном, јасном и довршеном историјом једне породице. Кроз сонгове (композитор – Ненад Којић), у којима се мешају народна и савремена музика, епско и комично, приказује се стална перцепција и притисак друштва – паланке која све зна и све мора да прокоментарише. Цео глумачки ансамбл је све време на сцени и смењује се у прављењу звучног амбијента и певању, што ствара креативну и узбудљиву позадину представе, задаје њен темпо и диже атмосферу. И Госпа Нола, јака и симпатична у својој мужевности (у извођењу Бојане Милановић), и њена деца, у харизматичном извођењу деце-гумаца, полако одрастају. Млађи глумци се мењају старијима и, упркос мноштву ликова, сви су препознатљиви због јасно, понекад комично-гротескно осликаних карактера и боја костима (костимографкиња – Ирина Сомборац Оке). Они греше, жене се, удају и живот им није савршен или успешан, али се сналазе. Њихов живот у представи тече дуго и равно, без промена у атмосфери. Сви догађаји су уравњени и поистовећени; сцене смењују једна другу и, као у правом животу, личе једна на другу, па постају монотоне.

Госпа Нола, која је усвојила троје деце, која је грешила, али прелазила преко себе, својих предрасуда и очекивања, дала је својој деци све што је имала, дала им је могућност да живе – не савршено и срећно, али да живе. У животу Госпа Ноле нема победе, климакса и тријумфалног одласка у бољу будућност; он је прост и реалан. Тако и представа не даје осећај одушевљења – сува је и монотона као Госпа Нолин живот, али је пуна смисла и животне истине и, као Госпа Нола, тапше те чврстом руком по рамену и каже да ће све бити у реду.

Прича Госпе Ноле преплиће се са савременом причом жене која жели дете и не може да затрудни, пролази кроз процес вантелесне оплодње, говори о притиску који доживљава и инсистирању савременог друштва на биолошком родитељству, уз тврдњу да „данас жена има опције“. У поређењу са слојевито изграђеним ликом Госпа Ноле, савремена јунакиња остаје сведена на функцију идеје. Линијом савремене жене ломи се херметичност света Госпа Ноле, праве се паралеле о идеји мајчинства некада и сада и тематизује се цела представа. Мешањем два, наизглед потпуно различита искуства мајчинства, поставља се питање „Да ли је бити мајка питање крви или срца?“. Госпа Нола, која има усвојену децу, у контрапункту је са савременом женом која је опседнута идејом да има биолошку децу. Савремена јунакиња учи од Госпа Ноле док пролази кроз тежак и трауматичан процес вантелесне оплодње. На крају, Госпа Нола одговара на главно питање и нама и јунакињи која очајнички жели биолошко дете: мајчинство је ипак питање срца. ■

Арина Болихова
3. година драматургије АУНС

Изложба плаката Дејана Петровића ЋИРИЛИЦА ТЕАТАР

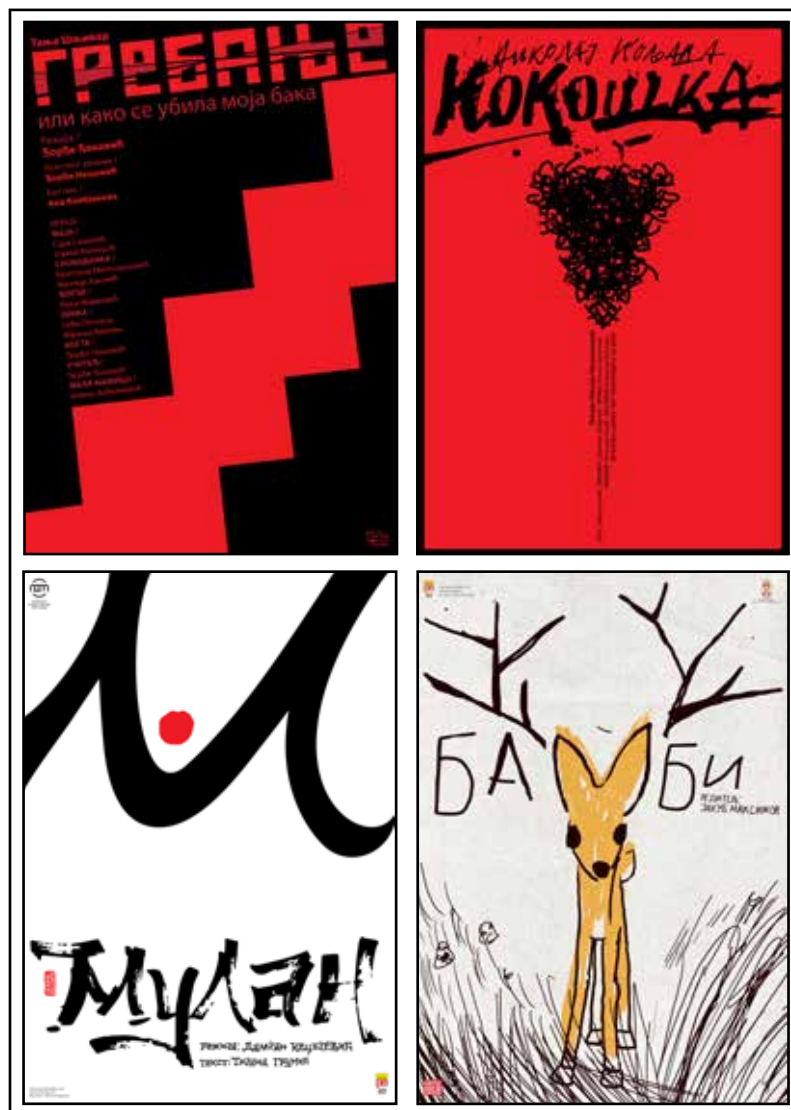
СНП, горњи фоаје Сцене „Јован Ђорђевић“

Визуелна комуникација као креативни процес преношења идеја и информација у форми која се претежно ослања на *визуелни језик* и визуелну перцепцију, битан је сегмент савременог, дигиталног доба. Плакат је посебан вид визуелног изражавања којим се идеје преносе комбинацијом традиционалних и дигиталних метода. Временом, дизајн плаката признат је и препознат као посебна уметничка форма. Његове саставне елементе чине слике, цитати, фотографије, али и цртежи, типографија, графички дизајн и илустрације. Комплексан систем дизајна овог вида комуникације фокусиран је на садржај и контекст порука, као и њихов утицај на акције, ставове и перцепције публике. Плакати базирани на дизајну и уметничком сагледавању могу се сврстати у политичке, друштвене, комерцијалне и културне сврхе намењене промоцији и најави позоришних и филмских представа, фестивала и симпозијума. Слободнији уметнички израз одликује плакате културних манифестација путем којих информације допиру до најразличитијих друштвених група. Њихов дизајн је обично јединствен у смислу садржаја и стила.

Изложбом *Ћирилица театар* реномирани графички дизајнер Дејан Петровић представиће се публици са 34 позоришна плаката креирана за догађаје организоване у Дому омладине, Позоришту за децу и младе, фестивале *Башта Театар* и *Златна искра*. Петровићева сведена ликовна решења варирају у боји, типографији и стилу илустрације у зависности од тога којој циљној групи је садржај намењен – деци или одраслима. Објекти и феномени представљени су визуелним кодовима базираним на универзалним и резумљивим симболима. Јасна и ефектна дизајнерска решења комбинација су визуелних и текстуалних елемената која прерастају у визуелне асоцијативне метафоре.

Типографска култура је саставни и круцијални елемент у дизајну позоришних плаката Дејана Петровића. На појединим делима она даје наговештај о простору и времену где се представа одиграва, док на другима употреба ћирилице поприма визуелну моћ попут слике. Прави пример су илустрације за постере фестивала *Златна искра* насталих интервенцијом цртежа на типографији – редни број директна је асоцијација на луткарско позориште. Информације на плакатима изведене су исписима како би се истакао сам цртеж. Аутор користи могућности дигитал-

них софтвера, експериментише и спаја делове цртежа, калиграфије, чисте дигиталне површине и линије користећи филтере за транспарентност. Тиме је постигнут јачи интензитет колорита, док је у неким случајевима боја у потпуности трансформисана. Петровић боју, први елемент који око посматрача перципира, на својим плакатима користи у складу са концептом позоришног комада. Чиста и неупрљана бела основа је решење постера за децу, док су драматични контрасти црне и црвене намењени одраслој

популацији. Други визуелни и типографски елементи користе се паралелно са темом доприносећи ефектнијим и успелијим естетским решењима. Дејан Петровић је на својим делима преко графичких кодова акценат ставио на анализу и кулминирајуће тачке у драмским текстовима. Неки од иконијских решења његових плаката прерасли су у праве визуелне симболе представа. Сопствене визије он рефлектује на своја графичка решења позивајући посматрача у свој визуелни свет и омогућавајући му својеврсну, непоновљиву интелектуалну авантуру. ■

Катарина Бабић,
историчарка уметности

СУТРА НА ПОЗОРЈУ

ЧЕТВРТАК, 28. мај 2026.

11.00 часова / Такмичарска селекција
ОКРУГЛИ СТО: ГОСПОЂА МИНИСТАРКА

12.00 часова (након Округлог стола критике) / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“
ДАНИ КЊИГЕ

Промоција позоришних издања

Монографија Бранка Петрић *Сидро и песак*
(Књажевско-српски театар Крагујевац, 2025)
Учествују: Бранка Петрић, Тања Њежић и Војо Лучић

Монографија Андраш Урбан *На путевима слободе*
(Књажевско-српски театар Крагујевац, 2025)
Учествују: Андраш Урбан и Војо Лучић

Театрон, часопис за позоришну уметност
(Музеј позоришне уметности Србије Београд)
Нове бројеве часописа представиће Марко Мисирача и Мирослав Антић

21.00 час / Новосадско позориште / Újvidéki Színház

ТАКМИЧАРСКА СЕЛЕКЦИЈА

ПРОФЕСИОНАЛАЦ

Текст и режија: Душан Ковачевић
Звездара театар Београд

ЗА ДИГИТАЛНИ ПРИСТУП
БИЛТЕНУ КОРИСТИТЕ

1969. И ЕФЕКТИ 1968.

Пише Мина Милошевић

Година 1969. била је прва година када се могао видети утицај културне револуције 1968. покренуте студентским демонстрацијама у целом свету, па и Југославији. На Стеријином позорју изведена је представа Атељеа 212 „Електра 69“ по тексту Данила Киша у режији Зорана Ратковића. Сам наслов смешта грчку трагедију у контекст 1969. године, а представа је окарактерисана као глумачка представа у стилу театра суровости Антонена Артоа. Из овога можемо закључити да се позориште отворило за новине, у овом случају промене у стилу глуме и режије, у односу на раније доминантни реалистични стил, о чему сведоче и изјаве глумца:

„За мене ова представа значи покушај да се пронађу и реализују глумачка средства којима ће се изразити велике, античке теме и људске страсти, али начином који до сада није експлоатисан и виђен. Овај покушај за мене представља борбу против саме себе“ (Ксенија Јовановић).

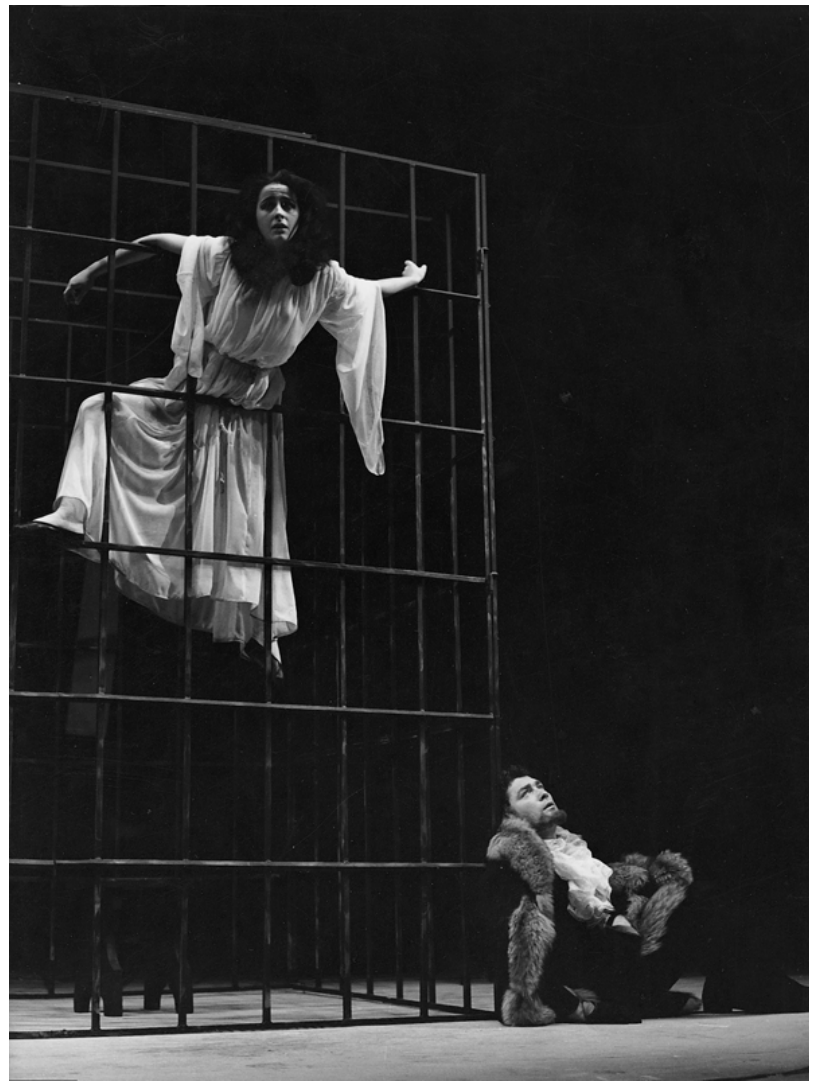
„За мене је ово био покушај да се ослободим свега што сам у школи учио, што значи да је у градњи овог лика све било трагање за нечим потпуно новим.“ (Миша Јанкегић, глумац)

На Позорју је одржано више трибина младих, од којих се на једној говорило о институционалној кризи позоришта, посебно „генерацијско-социолошко-политичком аспекту овог проблема“. Позоришној структури се замерала архаичност и неспособност да „одговори на захтеве времена у којем живи и ради“.

Друга трибина младих била је посвећена политичком позоришту, а трећа мађарској драми „Боровница“ Ференца Деака, и то је била прва трибина младих на којој се разговарало на два језика, мађарском и српскохрватском. Истакнут је значај Позорја за домаћу драму, али постављено је питање зашто досад ниједна драма писана на језику народности, односно, националних мањина, није прихваћена од стране позоришта.

„Након приказивања изабраних, значи најбољих позоришних дела, њихов живот се на Позорју и завршава. Место да буде обрнуто, да афирмација на Позорју буде основни разлог афирмације једног текста,“ речено је на трибини.

Најпопуларнији писац времена био је, чини се, Александар Поповић, коме је била посвећена једна трибина којој је и сам присуствовао.

Афера недужне Анабеле, (Светлана Бојковић и Маријан Ловић), Архива Југословенског драмског позоришта, Београд

Од студентских продукција, на Позорју је гостовала Загребачка студентска експериментална сцена. Награду за најбољи текст однео је Велимир Лукић са представом „Афера недужне Анабеле“, који, смештен у доба шпанске инквизиције, али писан савременим говором јасно шаље критичку поруку према тадашњим властима. На овом позорју изведен је и комад „Херетик“ Ивана Супека, о животу Марка Антонија де Доминиса, свештеника и физичара из 17. века чија је трагедија била у томе што се бавио науком и на тај начин сумњао у божанско порекло света и цркву. Овај период југословенске драматургије карактеристичан је управо по оваквим историјским параблама у којима се говорило о тадашњој политичкој ситуацији, а 1968. година била је, чини се, историјски тренутак у коме је та критика добијала јасне обресе и први пут смела да се артикулише наглас, паролама студената који су се борили за исправнији и доследан социјализам, упркос неславно прекинутим демонстрацијама након што је Тито рекао историјску реплику: „Студенти су у праву.“ ■